

Nr 49.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förhöjd ersättning åt jordbruksarbetaren K. G. Karlsson i anledning av skada ådragen under militärtjänstgöring; given Stockholms slott den 27 januari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 januari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

Den 12 juni 1904 ådrog sig jordbruksarbetaren Karl Gunnar Karlsson, Vinnerstad, Östergötlands län, genom olycksfall under värnpliktstjänstgöring vid dåvarande Första livgrenadjärregementet sådan skada i vänstra benet och höften, att han under viss tid år 1904 måste vårdas å sjukrum samt året därpå hemförlovas såsom oförmögen till krigstjänst. Sedan riksförsäkringsanstalten förklarar, att den Karlsson ågångna skadan borde anses hava medfört nedsättning i hans arbetsförmåga motsvarande 20 procent av normal

arbetsförmåga, tillerkändes Karlsson genom Kungl. Maj:ts beslut den 16 mars 1906 förutom sjukhjälp för viss tid en årlig ersättning (livränta) av 60 kronor, att beräknas och utgå från och med den 12 augusti 1905 från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond. Såväl sjukhjälpen som den årliga ersättningen fastställdes i enlighet med de i lagen den 5 juli 1901 (nr 39) angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete angivna grunder för utgivande av dylik ersättning.

Från och med den 1 januari 1931 har Karlsson jämlikt kungörelsen den 23 maj 1930 (nr 172) om ändrad lydelse av § 1 i kungörelsen den 10 juni 1921 (nr 410) angående förhöjning av vissa till i statens tjänst skadade arbetare m. fl. av statsmedel utgående livräntor m. m. utöver livräntan å 60 kronor uppburit tilläggsersättning med ett årligt belopp av 75 kronor.

Sedan Karlsson i en till arméförvaltningens civila departement den 19 april 1938 inkommen skrift anhållit att komma i åtnjutande av förhöjd ersättning för berörda skada, har civila departementet med skrivelse till Kungl. Maj:t den 31 maj 1938 överlämnat Karlssons ifrågavarande skrift och därvid anfört bland annat följande:

Karlsson åberopar såsom stöd för sin anhållan om ytterligare höjning av livräntan två läkarutlåtanden, av vilka framgår bland annat, att Karlsson numera lider av stelhet i vänstra höftleden och att vänstra benet är avsevärt förkortat och atrofierat. Riksförsäkringsanstalten har i ett över framställningen avgivet yttrande anfört bland annat, att Karlssons nuvarande tillstånd, sådant det beskrives i ett av legitimerade läkaren Carl Fr. Ekman avgivet utlåtande, vore en följd av det Karlsson den 12 juni 1904 övergångna olycksfallet samt att skadan för närvarande finge anses medföra nedsättning av Karlssons arbetsförmåga med två tredjedelar av normal arbetsförmåga.

Departementet anser det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Karlsson må komma i åtnjutande av en mot den nuvarande nedsättningen i arbetsförmågan svarande livränta enligt bestämmelserna i 4 § 1901 års olycksfallslag eller en livränta av $(\frac{2}{3} \times 300) = 200$ kronor för år.

Emellertid föreskrives i 16 § merberörda olycksfallslag att, därest, sedan ersättning blivit genom slutligt beslut bestämd, väsentlig förändring yppas i de förhållanden, vilka voro avgörande för ersättningens bestämmande, ersättningstagaren må inom två år från beslutets dag anhängiggöra talan om jämkning i ersättningen. Jämkning må dock ej avse ersättning, som belöper på tiden före den dag, då talan anhängiggjordes.

Med hänsyn härtill läser Karlsson, vilken först i november 1937 gjort framställning om jämkning i den honom år 1906 tillerkända livräntan, icke kunna utan riksdagens medgivande tillerkännas förhöjd livränta. Vidare synes det på grund av ovannämnda föreskrift icke böra ifrågakomma att bereda Karlsson förhöjd livränta för tid före den 19 april 1938 eller den dag, då Karlssons ansökning om förhöjd livränta till departementet inkommit.

Därest förhöjning i livräntan beviljas Karlsson, ankommer det på departementet att jämlikt kungörelsen den 10 juni 1921, nr 410, pröva och avgöra, huruvida och i vad mån tilläggsersättning till den förhöjda livräntan må utgå.

På grund av vad sålunda anförts har civila departementet hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att den Karl Gunnar Karlsson

genom Kungl. Maj:ts beslut den 16 mars 1906 tillerkända livräntan måtte — utan hinder därav, att framställning om jämkning i tidigare beslutad ersättning icke blivit gjord inom tid, som föreskrives i 16 § lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete — från och med den 19 april 1938 utgå med ett till 200 kronor för år förhöjt belopp.

Den Karlsson år 1906 tillerkända livräntan har enligt vad utredningen i ärendet utvisar utmätts med utgångspunkt från att den honom ågångna skadan ansetts medföra nedsättning i arbetsförmågan motsvarande 20 procent av normal arbetsförmåga. Enligt vad riksförsäkringsanstalten i skrivelse till arméförvaltningens civila departement den 17 maj 1938 meddelat bör emellertid skadan numera anses medföra en nedsättning av Karlssons arbetsförmåga med två tredjedelar av normal arbetsförmåga. Med hänsyn till denna väsentliga försämring av arbetsförhållanden synes Karlssons hemställan om förhöjd ersättning vara värd beaktande. *Departements-
chefen.*

Såsom i det föregående omförmälts har ersättningen till Karlsson fastställt enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete. I 16 § nämnda lag förutsättes visserligen att jämkning skall kunna ske i enligt lagen tillerkänd ersättning, därest, sedan ersättningen blivit genom slutligt beslut bestämd, väsentlig förändring yppats i de förhållanden, vilka varit avgörande för ersättningens bestämmande. Villkoret härför är emellertid, att talan om dylik jämkning väckes inom två år från beslutets dag. Då Karlsson först den 19 april 1938 hos arméförvaltningens civila departement gjort framställning om förhöjning i den honom år 1906 tillerkända livräntan, är han följaktligen icke författningsenligt berättigad att med anledning av den inträffade försämringen i arbetsförmågan erhålla förhöjd ersättning. Billighetsskäl synas dock tala för att den omständigheten, att frågan om jämkning blivit för sent väckt, icke bör utgöra hinder för Karlsson att komma i åtnjutande av en mot den nuvarande nedsättningen i arbetsförmågan svarande livränta. Såsom civila departementet föreslagit torde den förhöjda livräntan böra bestämmas till 200 kronor för år, motsvarande två tredjedelar av den ersättning, som enligt bestämmelserna i 4 § förenämnda lag den 5 juli 1901 skolat utgå vid bestående förlust av arbetsförmågan. Den förhöjda livräntan synes böra utgå från och med den 19 april 1938. Frågan huruvida tilläggsersättning till den förhöjda livräntan må utgå jämlikt kungörelsen den 10 juni 1921 ankommer det sedermera på civila departementet att pröva.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den Karl Gunnar Karlsson genom Kungl. Maj:ts beslut den 16 mars 1906 tillerkända livräntan må — utan hinder därav, att framställning om jämkning i tidigare beslutad ersättning icke blivit gjord inom tid, som föreskrives i 16 §

Kungl. Maj:ts proposition nr 49.

lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete — från och med den 19 april 1938 utgå med ett till 200 kronor förhöjt belopp.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Alf Ewerlöf.